

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Chrysostomi doctrina. Capvt XXXIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

hil fructus perceperunt. Et sapius quidem cogitavi legem ponere, quæ huiusmodi plausus prohiberet, & suaderet, vt cum silentio audiretis. Sed sustinere oro, & credite mihi, & si placet hæc nunc legem firmabimus, ne quis auditor plaudat quandiu nos loquimur. At si voluerit ad nitari, admiretur silens, nemo est qui prohibet. Omne autem studium, & alacritas in id collocetur, vt quæ dicuntur, accipiantur. Quare applausistis: de hoc legem pono, vos autem nec a udire potestis.

Hæc ille, ex quibus planè apparet, quanto conciones ad pompam, & ostentationem factas odio prosequeretur, tum etiam plausus illos in Ecclesia excitari solitos auerfaretur. Nec immeritò subuersionem Ecclesiarum nominat.

Periculum enim erat non medioere, ne concionator si plauderetur intumesceret; si contra, deiecto animo frangeretur. Itaque vt D. Augustini verbis utar, sicut auræ linguarum flauerant à pectoribus opinantium, ita terebatur, vertebatur, torquebatur, obnubilabatur, summum profecto est miseriam, vbi Præco veritatis degenerat in mancipium veritatis.

Vanitas
miseria.

Item homilia 79. in acta eos reprehendit, qui volunt noua legi, & dici.

Nonitatis
curiositas
perstringitur.

Verum quid dicunt plerique? semper (aiunt) eadem leguntur. Hoc vos maxime perdit. Itaque si quisem sciuissetis illa, neque sic oportebat ab illis recedere, quoniã & in theatris semper eadem fiunt, at tamen non satiamini. Quænam eadem audes dicere? qui neque Prophetarum nomina scis: & non confundere dicendo, ideo non audienda quoniã eadem leguntur? Etenim tu confessus es, quod eadem dicuntur. Ego si hoc protulissim, te sic accusassem: Te igitur oportebat ad aliam defensionem confugere, non ad hanc tuam accusationem. Dic oro, tu non admones filium tuum? Si igitur ille dicat, quod eadem semper inculcas: nonne contumeliam esse putas? Tunc non oportebat eadem dicere,

quando & illa sciuissetis, & operibus declaremus: imo neque tum superflua le-
tio.

Chrysostomi doctrina.

CAPVT XXXIV.

NEmini dubium esse potest, quin Chrysostomus, & ingenio acer, & labore, in studiis semper intentus, & à puero iis excultus disciplinis, quibus ad magnarum artium decora iuuentus informari solet, magnis, tum profanæ, tum sacræ eruditionis opibus fuerit cumulatus. Raro tamen peregrinam doctrinam promit in concionibus, quod si quas historias Ethnicorum afferat, magno temperamento condire solet, vt cum de mala Socratis vxore loquitur homilia 26. in 1. ad Corinthios, neque Socratem, neque Xantippen nominat, sed grauitè insinuat.

1. c. 16. h. mil. 42.

Dicitur quidem certè quidam ex philosophis externis cum malam haberet vxorem, & nugatricem, & conuiciatricem, rogantibus cur eam habere sustineret dixisse vt domi haberet gymnasium, & palestram Philosophia: Erō enim (nquit) cæteris mitior, si in ea quotidie erudiar, cumque à populo in hanc sententiam esset exclamatum, intulit. Magna voce exclamatis, sed ego valde desseo, cum Græci sint nobis sapientiores: nobis qui iussimus Angelos imitari: Imò verò, qui iussimus Deum amulari in ratione mansuetudinis. & homilia tertia aduersus Iudæos, cum varias philosophorum sectas enumerando appellasset Pythagoram, Zenonem, Platonem, Socratem, Diagoram, se excusat, quod ad Iudæorum captum se demiserit, non autem ex sui animi sententia fecerit. *Ὁ ἴσχυς αἰτίας τῶ τοιοῦτο ἰσχυρῶς, ἀλλὰ τῆ ἀδυναμίας τῆ ἰουδαίου συγκαταλαβόντες*, & se purgat exemplo D. Pauli, qui Athenis dicturus non ex Prophetis, aut Euangelio, sed ab ara gentili sumpsit exordium.

Socratis
v. or.

Silentii
cura.

Et Homilia 1. in 1. ad Timoth. Silentium in templis gentium superne inscriptum, coartinebat digito os, & labia comprimebat, prætereuntes omnes silentij sic admonens. Hæc de Harpocrate Aegyptiorum intelligenda, non tamen plenius indicauit: & serm. in concubinariorum: non moueris, scilicet admirande vir, hæc ἀνάδεια est ijs, qui lapidibus cohabitant, non hominibus. Ego autem audui

H h h h h 2 quod

quod etiam apud lapides quidam, & statuas passim sunt. Cauet plura dicere, & quæ de fatu- is amoribus adolecentum narrantur ab histo- ricis enarrare.

Vtitur plerumque vocam Hebraicarum in- terpretatione, ex qua conuincit sensus in su- am rem elicit, vt in illo loco genescos, cum Cainum, qui perpetuo tremore multatus est, in naid habitasse sacra historia dicat, recte vult interpretatur γάλον γην enim est mouere. Et in homilia de mutatione nominum, vo- cem Edeam dicit significare γην περιθίνον. Quod sumit opinor ab ἡβραϊστί. Inde iubet respon- deri Iudeis quoties petierint quomodo virgo pe- perit: Vos vero dicite, quomodo terra virgo tot, & tanta germina profuderit: At vero in plal- morum enarratione frequenter textum He- braicum consultit, & explicat, ex quo conijci- as illum Græcæ, & Hebraicæ linguæ peritum fuisse.

Homil. 20. in Genes. sup.

In cap. 1. Genes. homil. 4.

Nec ignarus quidem fuit Philosophiæ, quã- quam eius de cælo, & sideribus sententiam multi vellicarunt, cum dicat homil. 4. in Ge- nesein, vaum tantum cælium esse τις αν ουν λοιπόν, ἡ γὰρ ἰστω ἡν διδασκαλίαν ἀνά- σχαιτο ἡ ἀπὸ κωδὸς ἡ οἰκέτας διανοίας φηέ γγα- δαι βουλομένων, ἡ ἀπειναντίας τῆ δείας γρα- φῆ πολλοὺς οὐρανοὺς λέγειν ἐπιχείρουωτο. Scio hanc sententiam excusariã D. T. in 1 q. 68. art. 4. quasi hæc à Chrysofotomò contra hæ- reticos quosdam, ac Philosophos dicta sint, qui extra hunc totum sidereum globum, alios sidereos cælos, & mundos esse tradiderunt. Verum Chrysofotomi sententiam sine vilo in- terpretationum flexu nudè acceptam de vno cælo liquido, multi quoque doctissimi viri nunc defendunt.

Alij eius in Geneseos interpretatione sim- plicem quandam dicendi rationem arguunt, quod mirificas illas Origenis deuarias non ha- beat, sed præclarè Chrysofotomum ab istis Cen- soribus vindicat Photius, cum dicit eum, eum ad Mosaicæ narrationis simplicitatem respex- isset, maluisse, salutaribus documentis consu- lere quàm intempestiuus theorijs præter in- stitutum luxuriare.

Quamobrem eadem de causa grauioribus Theologicarum rerum questionibus abstinet, quanquam sublimem quoque eum in huius- modi argumentis fuisse libri de incompre- hensibili Dei natura declarant. quod si quæ-

dam inibi dixerit, quæ videntur Theologorum sententijs repugnare, vt cum in tertio ait, De- um non videri, sed συγκατάθεσιν, minime mi- rum est, si in tanta rerum obscuritate, cum nõ- dum tot ingeniorum, & scholarum lumen ac- cessisset, Patribus nonnunquam aliqua minus accurata exciderint: Quanquam scio à graui- simis viris defendi Chrysofotomum quasi non negarit, Dei essentiam ab Angelis videri, sed ipse satis clarè his verbis, quid sentiret aperuit Καίτοιγε οὐκ αὐτὸ ἀκριστον εἶραω το φῶς, οὐδὲ αὐτῆς ἀκριστον τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ συ- κατάθεσις ἦν τὰ ὀράωδου. Quanquã non ip- sam meram videbant lucem: sed quæ vide- bant condensus erant (inquit de Angelis) Mox quid sit illa συγκατάθεσις, ne quis dubita- re possit explicat. ὅταν μὴ ἄς ἐστι ὁ θεὸς φά- νηται, ἀλλ' ἄς δυνάωδου αὐτὸ δειωρεῖμ. οἷος τέ ἐστι οὐτως δειωρεῖμ δειωρεῖμ, ἐπωμετρεῖμ τῆ ἡ ὀρότων ἀδενεία ἡ δειωρεῖμ τὴν ἐπιδείωμ. Quid nomen hoc condensus significat? Cum Deus non vt esse se ostendit, sed quoad videre is potest, qui aspectum eiusmodi meruit, eate- nus ad infirmitatem videntis suam represent- ationem meritur, ac temperat, condensere illum tantisper dicimus, & eiusmodi rem condensum nominamus. Et ibidem τῶς ἀνω δυνάωδου ἀδελτός ἐστι, ὁ θεὸς ἡ ταῦτα συγκατάθεσιν. A superis quoque virtutibus quanquam condensus non cõ- spicitur. Idem asserit Theophylactus in illud Ioannis Deum nemo vidit unquam, & Theo- doretus in dialogo, quod Deus sit immutabi- lis, sed omnium scholarum vox reclamat.

συγκατάθε- σις. apud Chry- sofotomum quid

Popularitas Chrysofotomi.

CAVTV XXXV.

Chrysofotomi præcipua virtus est admira- bilis quædam popularitas sermonis, quam virtute n diximus maximorum oratorum esse, eam quæ si modo perfecta fuerit, ex con- summata eloquentia, prudentia, dexteritate, & felicitate quadam ingenij profluere. Eius au- tem perfectionis hæc in Chrysofotomo sunt indicia. Primum suæ orationis mensuram auditorum aures rarus, totum se homi- num